

**Ghid de bune practici
pentru operatorii naționali în vederea
implementării corespunzătoare a prevederilor
Regulamentului (UE) nr. 995/2010**

Ghidul a fost realizat în cadrul protocolului de colaborare nr 866/25-02-2014 semnat între Departamentul pentru Ape Păduri și Piscicultură și Asociația WWF Programul Dunăre Carpați Romania

Acest ghid a fost elaborat prin participarea reprezentanților următoarelor instituții și organizații :

Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice
Departamentul pentru Ape Păduri și Piscicultură
Garda Națională de Mediu
Inspectoratul General al Poliției Române

Asociația WWF Programul Dunăre Carpați Romania
Asociația Administratorilor de Păduri din România
Federația Proprietarilor de Păduri și Pășuni din România Nostrasilva
Asociația Forestierilor din România
Asociația Proprietarilor de Terenuri Forestiere Private PROFOREST

CUPRINS

A. Scopul ghidului.....	4
Cadru legislativ actual	5
B. Definirea unor noțiuni de bază	6
C. Sistemul ”due diligence” pentru operatorii naționali ¹	8
C.1 Accesul la informație	8
C.2. Evaluarea riscului	10
C.2.1. Analiza criteriilor la nivel național	10
C.2.2. Procedura de stabilire a riscului la nivel de regiune subnațională	13
C.3 Proceduri de atenuare a riscului	15
D. Due diligence sistem” (DDS) pentru operatorii care introduc pe piață lemn și produse din lemn recoltate în afara spațiului comunitar.....	19
E. Dezvoltarea și implementarea sistemului ”due diligence”	19
F. Rolul și responsabilitatea autorității competente	20
Bibliografie	22
Listă acronime	23
Anexa 1. Interpretarea „introducerii pe piață” de către ”operatori”	24
Anexa 2. Harta zonele de risc la nivel național	25
Anexa 3. Prezentare schematică a implementării DDS.....	25

¹ În prezentul ghid prin „operatorii naționali” se vor înțelege operatorii care introduc pe piață doar lemn recoltat de pe teritoriul național.

A. Scopul ghidului

Recoltarea ilegală de lemn reprezintă o problemă globală de interes internațional major. Această problemă constituie o amenințare gravă pentru păduri, întrucât contribuie la procesul de despădurire și de degradare a pădurilor, responsabil pentru aproximativ 20 % din emisiile globale de CO². De asemenea, amenință biodiversitatea și subminează gestionarea pădurilor și dezvoltarea durabilă, inclusiv viabilitatea comercială a operatorilor care își desfășoară activitatea în conformitate cu legislația aplicabilă.

(Paragraful 3 Regulamentul (UE) 995/2010)

În acest sens, în cadrul Regulamentului (UE) nr. 995/2010 au fost adoptate măsuri ce vizează interzicerea introducerii pe piața internă pentru prima dată a lemnului recoltat ilegal sau a produselor din lemn derivate din acesta.

Regulamentul (UE) nr. 995/2010 stabilește obligațiile ce revin **operatorilor** care introduc pentru prima dată pe piața internă lemn și produse din lemn și care trebuie să ia măsurile necesare pentru a se asigura că lemnul recoltat în mod ilegal și produsele din lemn derivate din acesta nu sunt **introduse pe piața** comunitară.

Prezentul ghid urmărește în principal să ofere îndrumări și clarificări „operatorilor” (în special pentru situația în care se plasează lemn din România) privind aplicarea unui sistem „due diligence” în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 995 /2010. De asemenea, oferă recomandări de bune practici legate de punerea în aplicare a obligațiilor ce le revin.

Astfel prezentul ghid are ca scop facilitarea capacității „operatorilor” naționali, respectiv asigurarea unor condiții uniforme de punere în aplicare tocmai pentru o implementare eficientă a dispozițiilor prezentului regulament.

Ghidul se adresează în primul rand operatorilor care doresc să-și dezvolte propriul sistem DDS. În cazul în care operatorul optează pentru implementarea sistemului DDS instituit de un organism de monitorizare recunoscut de Comisia Europeană, acesta va respecta procedurile de lucru dezvoltate și puse la dispoziție de aceasta

Cadru legislativ actual

Legislație Europeană	Legislație Națională
<p>Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor care revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn.</p> <p>http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32010R0995&rid=1</p>	<p>H.G. 668/2011 privind desemnarea autorității competente pentru aplicarea Regulamentului (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor care revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn</p> <p>H.G. nr. 470/ 2014 pentru aprobarea Normelor referitoare la proveniența, circulația și comercializarea materialelor lemnoase, la regimul spațiilor de depozitare a materialelor lemnoase și al instalațiilor de prelucrat lemn rotund, precum și a unor măsuri de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor ce revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn</p> <p>Proiect H.G. care prevede sancțiunile prevăzute pentru încălcarea prevederilor regulamentului de către operatori²</p>
<p>Regulamentul de punere în aplicare (UE) NR. 607/2012 al Comisiei privind normele detaliate referitoare la sistemul <i>due diligence</i> și la frecvența și natura controalelor privind organizațiile de monitorizare prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a obligațiilor care revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn</p> <p>http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R0607&rid=1</p>	
<p>Regulamentul Delegat (UE) NR. 363/2012 al Comisiei privind normele de procedură pentru recunoașterea și retragerea recunoașterii organizațiilor de monitorizare, prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a obligațiilor care revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn</p> <p>http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32012R0363&rid=1</p>	
<p>Directiva 2003/4/ CE a Parlamentului European și a Consiliului</p> <p>http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0004&rid=2</p>	<p>H.G. nr. 878/2005 privind accesul publicului la informația privind mediul</p> <p>O.M. nr. 1182/2002. pentru aprobarea Metodologiei de gestionare și furnizare a informației privind mediul, deținută de autoritățile publice pentru protecția mediului</p>

² HG în lucru care prevede sancțiuni pentru nerespectarea prevederilor Regulamentului (UE) 995/2010 pentru categoria de produse 4408, 4412, 4413 00 00, 4414 00, 4415, 4416 00 00, 4418, 9403 30, 9403 40, 9403 50 00, 9403 60, 9403 90 30 și 9406 00 20, precum și pentru celuloză și hârtie, produse care intră în artibuțiile Gărzii Naționale de Mediu conform HG 668/2011.

B. Definirea unor noțiuni de bază

Operator

Conform Regulamentului (UE) 995/2010 "operator" înseamnă orice persoană fizică sau juridică care introduce pe piață lemn sau produse din lemn.

Noțiunea „introducere pe piață” trebuie înțeleasă în sensul regulamentului și face referire la introducerea pentru **prima dată** pe **piața internă** (Uniunea Europeană) a lemnului sau produselor din lemn și fac obiectul unei **activități comerciale** (conform precizărilor de mai jos).

Comerciant

Conform Regulamentului (UE) 995/2010 "comerciant înseamnă orice persoană fizică sau juridică care, în cursul unei activități comerciale, vinde sau cumpără pe piața internă lemn sau produse din lemn introduse deja pe piața internă". Astfel comerciantul cumpără lemn deja introdus pe piața internă de către un operator în vederea comercializării acestuia sau a produselor rezultate din acesta în urma unui proces tehnologic.

*Pentru a evita impunerea unei sarcini administrative inutile, numai operatorii ar trebui să se supună sistemului "due diligence", în timp ce un **comerciant** din lanțul de aprovizionare ar trebui să fie supus cerinței de a furniza informații de bază despre furnizorul și cumpărătorul său, pentru a permite trasabilitatea lemnului și a produselor din lemn.*

(Paragraful 15 Regulamentul (UE) 995/2010)

Introducere pe piață

Conform Regulamentului (UE) 995/2010 "introducere pe piață" înseamnă furnizarea prin orice mijloace, indiferent de tehnica de vânzare utilizată, de lemn sau de produse din lemn, pentru prima dată pe piața internă, pentru distribuție sau utilizare în cadrul unei activități comerciale, contra cost sau gratuit.

- 1) Pentru ca un produs să poată fi considerat introdus pe piață în accepțiunea regulamentului, acesta trebuie să existe fizic și să facă obiectul unei tranzacții. Spre exemplu, masa lemnoasă pe picior comercializată nu face obiectul regulamentului, și tranzacționarea acesteia nu se consideră introducere pe piață. De asemenea, lemnul trebuie să fie introdus pe **piața internă (UE)**.
- 2) Introducerea pe piață face referire la introducerea **pentru prima dată** a lemnului sau a produselor din lemn. Acestea, odată introduse pe piață, chiar dacă ulterior comerciantul le supune unor procese de prelucrare procesare comercializarea produselor rezultate nu mai este considerată introducere pe piață în sensul regulamentului.
- 3) Introducerea pe piață vizează **desfășurarea unei activități comerciale**. Recoltarea lemnului în scopul folosirii acestuia pentru uzul gospodăresc nu face obiectul regulamentului.

De asemenea, o întreprindere care recoltează lemn pe teritoriul UE sau care aduce în UE lemn sau produse din lemn pentru a le utiliza în propria organizație trebuie să pună în aplicare un sistem „due diligence”.

Conceptul introducerii pe piață se referă la fiecare produs în parte, nu la un tip de produs

(GEC)

Risc neglijabil

Se înțelege că o livrare prezintă risc neglijabil dacă, în urma evaluării complete atât a informațiilor specifice produsului, cât și a informațiilor generale, nu se poate distinge nici un motiv de îngrijorare.” (GEC)

Regiunea subnațională

În cadrul sistemului ”due diligence” evaluarea riscului se face ținând cont de țara de recoltare sau, după caz, regiunea subnațională.

Evaluarea riscului la nivel de regiune subnațională este aplicabilă atunci când între diferite zone ale aceluiași țări se identifică categorii de risc diferite.

Astfel, prin **regiunea subnațională** se înțelege o **suprafață omogenă compactă în care riscul recoltării ilegale de lemn este același**.

Întrucât la nivel național /sub-regiuni (așa cum sunt ele înțelese administrativ sau politic) sub raportul evaluării zonelor de risc există situații diferite în cadrul unităților de gospodărire silvică diferite, putem concluziona că regiunea subnațională care îndeplinește condițiile precizate mai sus³ pot fi Ocolul Silvic sau UP /Canton /Bazinet (vezi capitolul „Procedura de stabilire a riscului la nivel de regiune subnațională”).

Legislația aplicabilă

Conform Regulamentului (UE) 995/2010: "legislația aplicabilă" înseamnă legislația în vigoare în țara de recoltare și reglementează următoarele aspecte:

- drepturi de recoltare a lemnului în interiorul limitelor legale făcute publice;
- plăți pentru drepturile de recoltare și lemn, inclusiv taxe legate de recoltarea lemnului;
- recoltarea lemnului, inclusiv legislația din domeniul forestier și cel al mediului și cel forestier, inclusiv gestionarea pădurilor și conservarea biodiversității, atunci când acestea sunt direct legate de recoltarea lemnului;
- drepturile legale ale terților privind folosința și proprietatea afectate de recoltarea lemnului; precum și
- comerțul și vama, în măsura în care este vizat sectorul forestier.

Astfel, prin legislație aplicabilă se înțelege și legislația care vizează plățile și taxele pentru drepturile de recoltare, drepturile privind folosința și proprietatea, legislația privind recoltarea lemnului inclusiv cea din domeniul mediului, atunci când acestea sunt **direct legate de recoltarea lemnului**.

³ Suprafața omogenă în care riscul recoltării ilegale de lemn poate fi considerat ca fiind la același nivel.

C. Sistemul „due diligence” pentru operatorii naționali

Sistemul „due diligence” include trei elemente inerente gestionării riscului: accesul la informații, evaluarea riscului și atenuarea riscului identificat. Sistemul „due diligence” ar trebui să asigure accesul la informații privind sursele și furnizorii de lemn și produse din lemn introduse pe piața internă pentru prima dată, inclusiv informații relevante, cum ar fi respectarea legislației aplicabile, țara de recoltare, specia și cantitatea și, după caz, regiunea subnațională și concesiunea de recoltare. Pe baza acestor informații, operatorii ar trebui să realizeze o evaluare a riscului. În momentul în care este identificat un asemenea risc, operatorii ar trebui să îl atenueze în funcție de anvergura acestuia, în vederea prevenirii introducerii pe piața internă a lemnului recoltat în mod ilegal și a produselor din lemn derivate din acesta.

(Paragraful 17 Regulament)

O reprezentare schematică sistemului due diligence se regăsește în anexa 3

Operatorii pot să dezvolte propriul sistem due diligence sau să implementeze unul instituit de o organizație de monitorizare. Fiecare operator trebuie să mențină și să evalueze periodic sistemul „due diligence” pe care îl utilizează, cu excepția cazului în care operatorul utilizează un sistem „due diligence” instituit de o organizație de monitorizare.

C.1 Accesul la informație

Accesul la informație este prima cerință pentru implementarea unui DDS. Obligativitatea operatorilor de a permite accesul la informații referitoare la aprovizionarea cu lemn sau produse din lemn cu lemn este reglementată prin art. 6, alin. (1), lit. (a) din regulament:

Articolul 6. Sistemele „due diligence”

„(1) Sistemul „due diligence” menționat la art. 4 alin. (2) cuprinde următoarele elemente:

(a) măsuri și proceduri care permit accesul la următoarele informații referitoare la aprovizionarea operatorului cu lemn sau produse din lemn, care sunt introduse pe piață:

- descrierea, inclusiv denumirea comercială și tipul de produs, precum și denumirea comună a speciilor de arbori și, după caz, denumirea științifică completă;
- țara de recoltare și, după caz:
 - (i) regiunea subnațională unde a fost recoltat lemnul; și
 - (ii) concesiunea de recoltare;
- cantitatea (exprimată în volum, masă sau număr de unități);
- denumirea și adresa furnizorului operatorului;
- numele și adresa comerciantului căruia i-au fost furnizate lemnul și produsele din lemn;
- documente sau alte informații care indică faptul că lemnul și produsele din lemn în cauză sunt conforme cu legislația aplicabilă;”

Colectarea informațiilor servește inclusiv în scopul evaluării riscurilor.

În funcție de evoluția legislației naționale, obținerea de documente sau alte informații care să indice conformitatea cu legislația aplicabilă se referă la: documente oficiale emise de autoritățile competente, documente care demonstrează obligațiile contractuale, documente care prezintă politicile întreprinderii, coduri de conduită, certificate emise de sisteme verificate de părți terțe, etc (GEC⁴).

Tabelul următor oferă un exemplu concret cu titlu ilustrativ:

Exemplu:

Operator care plasează pe piață „lemn rotund” & „lemn de foc” direct de la locul de recoltare.

Categoria de produs (EUTR)/cod de clasificare: 4403 & 4401

Atribuții de control în cadrul Autorității Competente (AC): ITRSV

Tab. C.1

Informații Regulament	Sursa de documentare
<i>descrierea, inclusiv denumirea comercială și tipul de produs, precum și denumirea comună a speciilor de arbori și, după caz, denumirea științifică completă;</i>	✓ Amenajamentul silvic (după caz)
<i>țara de recoltare și, după caz: regiunea subnațională unde a fost recoltat lemnul; și concesiunea de recoltare;</i>	✓ Actul de punere în valoare (APV).
<i>cantitatea (exprimată în volum, masă sau număr de unități);</i>	✓ Autorizația de exploatare.
<i>denumirea și adresa furnizorului operatorului;</i>	✓ Aviz de însoțire a materialelor lemnoase.
<i>numele și adresa comerciantului căruia i-au fost furnizate lemnul și produsele din lemn;</i>	✓ Registre de evidență a materialelor lemnoase
<i>documente sau alte informații care indică faptul că lemnul și produsele din lemn în cauză sunt conforme cu legislația aplicabilă;</i>	În afara documentelor mai sus menționate pentru a îndeplini condițiile necesare acestui ultim aliniat sunt necesare în continuare: ✓ Dosarul partizii. ✓ Atestat de exploatare ⁵ . ✓ Autorizație de mediu ⁶ . ✓ Contractul facturile aferente și dovada efectuării plăților. ✓ Acordul de distribuire și utilizare a formularelor cu regim special și după caz, ✓ Certificate emise de părți terțe pentru sisteme verificate ⁷ . ✓ documente care prezintă politicile întreprinderii, coduri de conduită ⁸

⁴ **Guidance-document** (GEC) 5 februarie 2013 al Comisiei privind aspecte legate de cadrul juridic al regulamentului ue privind lemnul pentru care ar trebui elaborate orientări - Conform Cap. 4.

⁵ Prin atestatul de exploatare se consideră a fi luate în considerare de asemenea și alte documente relevante: Certificatul de înregistrare, Cazierul juridic și tehnic al operatorului, adeverința ITM etc.

⁶ Pentru conformitatea cu legislația aplicabilă de mediu - reglementare direct legată de recoltarea lemnului (GEC)

⁷ Documente /certificate eliberate de Organisme de Monitorizare sau Organisme de Certificare.

⁸ Declarație de conformitate EUTR.

Obținerea, păstrarea⁹ și accesul¹⁰ la aceste informații este obligatorie, desigur cu păstrarea elementelor de confidențialitate (ex. prețurile).

C.2. Evaluarea riscului

Evaluarea riscului este o cerință de bază pentru implementarea DDS și în același timp un element de noutate comparativ cu practicile curente din România. Obligativitatea operatorilor de a analiza și evalua riscul de a introduce pe piață produse din lemn recoltat în mod ilegal este reglementată prin Art.6, alin. (1), lit. (b) din regulament.

Evaluarea riscului trebuie să se facă pentru fiecare produs în parte luând în considerare proveniența¹¹ masei lemnoase.

Pentru o implementare adecvată a DDS este nevoie ca evaluarea riscului să se realizeze înainte de a aduce produsul pe piață (i.e. înainte de a cumpăra masa lemnoasă pe picior sau a importa produsul).

C.2.1. Analiza criteriilor la nivel național

Procedurile de evaluare a riscului ce trebuie aplicate de către operatori vor lua în considerare informațiile prevăzute la Art.6, alin. (1), lit. (a) din regulament¹² precum și următoarele criterii precizate de Regulamentul (UE) nr. 995/2010:

Regulamentul (UE) nr. 995/2010 - Criteriile de evaluare a riscului	Relevanța¹³
1. <i>garantarea respectării legislației aplicabile, care poate include certificarea sau alte sisteme verificate de terțe părți care se referă la respectarea legislației aplicabile;</i>	
2. <i>prevalența recoltării ilegale a anumitor specii de arbori;</i>	
3. <i>prevalența recoltării sau a practicilor ilegale în țara de recoltare și/sau regiunea subnațională în care a fost recoltat lemnul, inclusiv prevalența conflictelor armate;</i>	
4. <i>sanctiunile impuse de Consiliul de Securitate al ONU sau de Consiliul Uniunii Europene cu privire la importul sau exportul de lemn;</i>	
5. <i>complexitatea lanțului de aprovizionare cu lemn și produse din lemn</i>	

⁹ Este recomandat a fi păstrate cel puțin 5 ani.

¹⁰ Nu trebuie însă înțeles că aceste documente și informații trebuie să însoțească fiecare livrare a produselor din lemn.

¹¹ Astfel, în cazul operatorilor care plasează doar lemn provenit din România se impune o evaluare a riscurilor pentru fiecare parchet.

¹² Sunt informații de bază care servesc la evaluarea riscului. Dacă nu se pot furniza toate informațiile legale solicitate la alin.(a), nu va putea fi considerată ca produsele provin dintr-o sursă cu risc neglijabil.

¹³ Se va avea în vedere ca această propunere de interpretare a criteriilor poate fi considerată doar pentru operatorii care recoltează lemn din România.

Justificare :

Criterii de evaluare a riscului Regulamentul (UE) nr. 995/2010	Justificări
☒ <i>prevalența recoltării ilegale a anumitor specii de arbori</i>	Luând în considerare Ordinul nr. 616/2004 privind aprobarea Normei tehnice pentru punerea în valoare și exploatarea exemplarelor de cireș din arboretele de amestec, se poate considera că nu există o prevalență privind tăierile ilegale pentru o anumită specie de arbori. Romania nu are specii CITES ca vegetație lemnoasă.
☒ <i>sanctiunile impuse de Consiliul de Securitate al ONU sau de Consiliul Uniunii Europene cu privire la importul sau exportul de lemn;</i>	România nu are impuse sancțiuni ale Consiliului de Securitate al ONU sau de Consiliul Uniunii Europene.
☒ <i>complexitatea lanțului de aprovizionare cu lemn și produse din lemn</i>	Lanțul de aprovizionare pentru operatorii ¹⁴ care plasează lemn provenit din pădurile Romaniei poate fi considerat elementar sau foarte simplu.

¹⁴ Exemple: Agenții economici care achiziționează “lemn pe picior” și care plasează lemnul pe piață sub formă de lemn brut sau lemn de foc; Ocoale Silvice sau proprietari privați de pădure care plasează produse din lemn (la drum auto sau din depozite).

Justificare

Criterii de evaluare a riscului Regulamentul (UE) nr. 995/2010	Indicatori la nivel național	Justificări	Interpretare
<p> <i>garantarea respectării legislației aplicabile, care poate include certificarea sau alte sisteme verificate de terțe părți care se referă la respectarea legislației aplicabile</i></p>	<p>Utilizarea SUMAL de către agenții economici; Dreptul de a emite documente cu regim special privind proveniența lemnului;</p> <p>Se pot lua în considerare și existența autorizației/avizului de mediu, sau sisteme precum cele de certificare:</p>	<p>Regulamentul UE privind lemnul: Considerentul (19) respective Art. 6 Sistemul “due diligence”, alin (1) lit. (b). Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 607 /2012 al comisiei: Art. 4 Evaluarea și reducerea riscurilor. Se va considera că răspund cerințelor Reg. nr. 607 /2012 cel puțin acele sisteme de certificare care au fost recunoscute deja în mod indirect¹⁵⁾ de Comisia Europeană.</p>	<p>Certificarea sau alte sisteme verificate de părți terțe, pot fi luate în considerare în cadrul procedurilor de evaluare și de reducere a riscurilor dacă îndeplinesc criteriile prevăzute de regulamentul nr 607/2012</p>
<p> <i>prevalența recoltării sau a practicilor ilegale în țara de recoltare și/sau regiunea subnațională în care a fost recoltat lemnul, inclusiv prevalența conflictelor armate</i></p>	<p>Documente oficiale</p> <p>Global Forest Registry</p>	<p>Raportul Curții de Conturi: „Sinteza Raportului de audit privind ”Situția patrimonială a fondului forestier din România, în perioada 1990-2012” sau raportul autorității competente care răspunde de silvicultură: „Raportul privind starea pădurilor României în anul 2012” - exprimă (i) o pondere semnificativă a suprafețelor neadministrare, respectiv (ii) un volum semnificativ privind estimările de lemn recoltat în mod ilegal.</p> <p>Evaluarea independentă a riscurilor față de standardul pentru „Lemn Controlat” identifică România¹⁶⁾ (față de criteriul: „lemn provenit din exploatare ilegale”) ca fiind o țară cu ”risc nespecificat”. Aceasta înseamnă că (în linii mari) NU este o zonă cu „risc neglijabil”, fiind necesare măsuri de reducere a riscurilor.</p>	<p>Se recunoaște faptul că „la nivel de țară” nu putem considera România (ca întreg) o zonă cu „risc neglijabil” în ce privește recoltarea ilegală a lemnului. Cu alte cuvinte, nu se poate accepta ca orice lemn plasat pe piața UE și care provine din România garantează că provine printr-o recoltare care respectă legislația națională aplicabilă.</p> <p>În același timp, se admite că în cadrul limitelor țării există zone cu “risc neglijabil” care dețin o pondere semnificativă la nivel național. Pentru a simplifica procedurile de lucru se justifică continuarea evaluării riscurilor urmând o abordare mai detaliată care să identifice zonele de risc, respectiv „zonele cu risc neglijabil”.</p> <p>Este oportună identificarea zonelor de risc la nivel național (sau regional) astfel încât să se poată concentra în aceste zone eforturile de reducere a riscurilor inclusiv prin implementarea de măsuri suplimentare (conform Art.6, alin. (1), lit. (c) din regulament).</p>

¹⁵ Recunoscute în mod indirect prin avizarea OM, respectiv a DDS dezvoltate. Sistemele de certificare considerate de către OM ca parte integrată a DDS – și avizate de CE (ex. Standardul FSC pentru Management Forestier, respectiv Lemn Controlat).

¹⁶ Evaluarea a fost făcută la nivel național. Principalele argumente au fost ponderea pădurilor neadministrare și indicele de percepție a corupției pentru România. Studiul admite, de asemenea, că în interiorul limitelor țării există zone în care se aplică un management forestier responsabil (adică zone cu “risc scăzut”).

C.2.2. Procedura de stabilire a riscului la nivel de regiune subnațională¹⁷

Este utilă continuarea evaluării riscurilor urmând o abordare mai detaliată care să identifice zonele de risc / zonele cu risc neglijabil la nivel de regiuni subnaționale, acolo unde riscul este același.

Argumentele de bază pentru o astfel de abordare sunt:

- ✓ Sporirea eforturilor din partea operatorilor și AC pentru zonele de risc;
- ✓ Creșterea eficienței măsurilor de reducere a recoltării ilegale a lemnului în România
- ✓ Punerea în valoare a cadrului legislativ existent și evitare sarcinilor administrative inutile;
- ✓ Reducerea costurilor privind implementarea regulamentului la nivel național

Tab. C.2.2 Indicatori pentru identificarea zonelor de risc

- Suprafața FF;
- Numărul de sancțiuni privind nerespectarea regimului silvic¹⁸;
- Numărul sancțiunilor aplicate de Garda de Mediu pentru nerespectarea obligației de a obține actele de reglementare specifice;
- Volumul de lemn recoltat în mod ilegal;
- Nr. infracțiuni /contravenții care vizează tăierile de arbori;
- Suprafețele de pădure neadministrare /fără contract de prestări servicii respectiv ponderea și modul de raspândire a acestora;
- Vecinătatea cu suprafețe (FF) neadministrare /fără contract prestări servicii;
- Gradul de fragmentare al proprietății forestiere / administrației silvice;

Pentru interpretarea acestor indicatori se va avea în vedere faptul că apariția în mod izolat a unor volume ne semnificative de lemn recoltat ilegal, în situația în care există mecanisme adecvate de prevenire și combatere a recoltării ilegale a lemnului, poate conduce la desemnarea unui „risc neglijabil”.

Proceduri recomandate de identificare a riscurilor la nivelul „regiunii subnaționale”

Ca procedură de lucru propunem o abordare în două etape:

I. Într-o primă etapă se recomandă ca „prevalența recoltării ilegale” să fie evaluată la nivel de Ocol Silvic luându-se în considerare următorii indicatori:

¹⁷ Regiunea subnațională este o regiune delimitată geografic în care riscul recoltării ilegale de lemn poate fi considerat ca fiind același.

¹⁸ Ex. folosirea ilegală de ciocan, nerespectarea amenajamentului silvic etc.

OCOL SILVIC

- ✓ Numărul de sancțiuni privind nerespectarea regimului silvic.
- ✓ Numărul sancțiunilor aplicate de Garda de Mediu;
- ✓ Nr. infracțiuni /contravenții care vizează tăierile de arbori;
- ✓ Volumul de lemn recoltat în mod ilegal

Nota: Se are în vedere că acești indicatori **reflectă calitatea sistemului** de management al OS

- ❖ Dacă în urma interpretării acestor indicatori rezultă că este risc semnificativ, atunci se trece direct la măsuri de reducere a riscurilor (vezi cap. „Proceduri de atenuare a riscului”).
- ❖ Dacă în urma interpretării acestor indicatori rezultă că este risc scăzut, în cazul proximității cu păduri neadministrare / fără contract de prestări servicii în care se constată tăieri ilegale, se poate continua evaluarea la un nivel mai detaliat utilizând următorii indicatori:

II. În cea de-a doua etapă, „prevalența recoltării ilegale” ar trebui evaluată în raza aceluiași OS în funcție de amplasamentul suprafețelor și forma de management.

UP / Bazinet /Canton

- ✓ Modul de răspândire și ponderea pădurilor neadministrare /fără contract de prestări servicii;
- ✓ Vecinătatea cu suprafețe (FF) neadministrare /fără contract prestări servicii;
- ✓ Gradul de fragmentare al proprietății forestiere / administrației silvice;

Nota: Se are în vedere că acești indicatori reflectă amplasamentul suprafețelor și vecinătatea acestora în zona ocolului silvic considerat.

- ❖ Dacă în urma interpretării acestor indicatori pentru anumite regiuni¹⁹, rezultă că este risc semnificativ, atunci este necesară dezvoltarea de măsuri de reducere a riscurilor (vezi cap. „Proceduri de atenuare a riscului”).
- ❖ Dacă și în urma interpretării acestor indicatori rezultă că este risc neglijabil, NU este necesară impunerea de măsuri suplimentare.

¹⁹ După caz, se vor putea delimita în prealabil zonele pentru care acești indicatori semnifică zone cu risc neglijabil (ex: UP-uri în care sunt suprafețe compacte administrate)

IMPORTANT!

Luând în considerare dinamica indicatorilor, respectiv prevederile regulamentului, evaluările de risc trebuie actualizate **anual**.

Autoritățile competente pot să identifice **zone de risc** (în care există o prevalență a recoltării ilegale a lemnului la nivel național) în cadrul procesului de dezvoltare a propriilor planuri de control pentru operatori (n.b. aceste planuri de control trebuie „revizuite periodic, urmând o **abordare bazată pe riscuri**”). Aceste hărți actualizate periodic pot servi ca **abordare minimală** pentru evaluările de risc ce trebuie dezvoltate de operatori sau organizații de monitorizare.

Identificarea minimală de către autoritățile competente a zonelor de risc și creșterea gradului de **transparență a procesului** asigură condiții uniforme de punere în aplicare și conduce la creșterea eficienței implementării regulamentului la nivel național.

Pentru obținerea informațiilor și realizarea evaluărilor de risc proprii pentru o anumită „regiune sub-națională”, este recomandat ca operatorii să consulte instituțiile și organizațiile relevante (e.g. ITRSV, GM, IPJ, OS etc), care dețin astfel de informații disponibile public.

C.3 Proceduri de atenuare a riscului

Obligativitatea operatorilor de a implementa măsuri și proceduri adecvate și proporționale pentru a reduce cu eficiență la minimum riscurilor este reglementată prin Art.6, alin. (1), lit. (c) din regulament.

Măsurile de diminuare a riscurilor sunt necesare numai dacă în urma evaluărilor de risc NU rezultă o situație cu risc scăzut /neglijabil.

Pentru situațiile în care rezultă „risc neglijabil” este suficientă respectarea procedurilor impuse de legislația națională, respectiv practicile de lucru curente²⁰ fără a mai fi necesară dezvoltarea de măsuri suplimentare (cu condiția²¹ să fie realizat accesul la informații – Art. 6 alin (1) lit. (a) din regulament).

Operatorii care implementează un sistem DDS instituit de o organizație de monitorizare (OM) vor respecta măsurile prevăzute de respectivul DDS, întrucât se poate considera că sunt adecvate nevoilor de diminuare a riscurilor, în condițiile în care este aprobat de CE și verificat (cel puțin o dată la 2 ani) de AC.

²⁰ Se mențin practicile de lucru și procedurile impuse de legislația aplicabilă.

²¹ Aceasta condiție rămâne în mod evident valabilă și pentru situațiile în care riscul nu este neglijabil.

În situația operatorilor care doresc să implementeze propriul DDS²², în sensul dezvoltării procedurilor de diminuare a riscurilor, se recomandă luarea în considerare următoarele principii de lucru:

▪ **Legislația aplicabilă**

Măsurile de reducere a riscurilor trebuie să țină cont de toate aspectele enunțate la articolul 2 din Regulament. Astfel, (pentru lemnul provenit din România), se recomandă a se avea în vedere cel puțin următoarea legislație aplicabilă:

Aspecte de reglementare a legislației aplicabile Regulamentul (UE) nr. 995/2010	Legislație aplicabilă
Drepturi de recoltare a lemnului în interiorul limitelor legale făcute publice	HG nr. 470/ 2014 pentru aprobarea Normelor referitoare la proveniența, circulația și comercializarea materialelor lemnoase, la regimul spațiilor de depozitare a materialelor lemnoase și al instalațiilor de prelucrat lemn rotund, precum și a unor măsuri de aplicare a Regulamentului (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor ce revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn, cu modificările și completările ulterioare. OM 1540 /2011 pentru aprobarea Instrucțiunilor privind termenele, modalitățile și perioadele de colectare, scoatere și transport al materialului lemnos, cu modificările și completările ulterioare. UG 195/2005 privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare. OM 1798 /2007 pentru aprobarea Procedurii de emitere a autorizației de mediu cu modificările și completările ulterioare
Plăți pentru drepturile de recoltare și lemn, inclusiv taxe legate de recoltarea lemnului	
Recoltarea lemnului, inclusiv legislația din domeniul mediului și cel forestier, inclusiv gestionarea pădurilor și conservarea biodiversității, atunci când acestea sunt direct legate de recoltarea lemnului	
Drepturile legale ale terților privind folosința și proprietatea afectate de recoltarea lemnului	

▪ **Recomandări privind măsurile de diminuarea riscului²²**

Măsurile presupun respectarea prevederilor legale stabilite conform legislației aplicabile, dar pot să includă, după caz, și solicitarea de informații sau documente suplimentare sau verificări suplimentare inclusiv în teren.

²² Valabile pentru lemnul provenit din „regiunile subnaționale” din România pentru care NU există “risc neglijabil” în privința recoltării ilegale a lemnului.

Tab. C.3. Recomandări privind procedurile de atenuare a riscurilor

Măsuri de atenuare a riscului	Acțiuni propuse (Exemple)
Verificarea documentelor	Prevederi amenajament silvic în vigoare. Verificare APV (calitativ & cantitativ) anterior achiziției; Aprobarea APV (de către ITRSV sau șef OS) conform procedurii de aprobare, modificare, anulare și casare a actelor de punere în valoare; Verificarea corespondenței produselor cu avizul de însoțire; Control încrucișat volume APV vs Avize de însoțire în cadrul procesului de recoltare;

	Lista codurilor unice validate ²³ ;
Solicitarea de noi informații și documente	Vecinătatea cu suprafețe (FF) neadministrare /fără contract prestări servicii
Pregătirea parchetului	Instruirea suplimentară ²⁴ a personalului cu privire la procedurile de lucru. Verificarea limitelor parchetelor de exploatare a căilor de acces și a platformei primare.
Verificări suplimentare²⁵ în teren.	Respectarea prevederilor din autorizația de exploatare. Respectarea prevederilor incluse în autorizația de mediu. Respectarea termenelor, modalitățile și perioadele de colectare, scoatere și transport al materialului lemnos. Respectare normelor referitoare la proveniența, circulația și comercializarea materialelor lemnoase. Respectarea drepturilor legale ale terților privind folosința și proprietatea afectate de recoltarea lemnului.
Menținerea și evaluarea periodică a DDS	Monitorizarea/verificarea implementării procedurilor de lucru. Revizuirea anuală a procedurilor de lucru. Creșterea capacității prin instruirea adecvată a personalului, respectiv cursuri de perfecționare adecvate.

Operatorul care utilizează propriul sistem DDS trebuie să-l evalueze la intervale regulate pentru a se asigura că personalul responsabil urmează (i.e. înțelege și pune în aplicare) procedurile care îi sunt atribuite și că acestea sunt eficiente în practica (nu permit includerea de lemn recoltat în mod ilegal).

Terța parte. Se impune folosirea unor persoane specializate și independente²⁶ în procedurile de control / monitorizare (auditare internă).

Evaluarea trebuie să identifice deficiențele, iar conducerea organizației ar trebui să stabilească termene limită pentru soluționarea acestora (GEC).

Este interzisă plasarea de lemn recoltat în mod ilegal, precum și a acelor produse unde riscul identificat nu a putut fi eliminat prin implementarea propriului DDS.

²³ Preferabil dacă acest raport ar putea fi generat automat din softul SUMAL (în acest sens programul necesită să fie dezvoltat).

²⁴ Instruirea va fi adecvata responsabilităților stabilite prin procedurile de lucru proprii DDS. Se va insista asupra celor mai relevante măsuri, pentru reducerea la maxim a riscurilor identificate.

²⁵ Pentru zonele cu risc, sunt necesare verificări sistematice (prin sondaj sau în mod constant după caz).

²⁶ O persoană din cadrul organizației dar care este independenta de cele care sunt efectiv responsabile de implementarea procedurilor. Este posibilă și implicarea unui organism extern specializat.

D. Due diligence sistem” (DDS) pentru operatorii care introduc pe piață lemn și produse din lemn recoltate în afara spațiului comunitar

Pentru o îndrumare acoperitoare în ceea ce privește respectarea Regulamentului (UE) 995/2010 este utilă consultarea ghidului Comisiei Europene:

http://ec.europa.eu/environment/eutr2013/_static/files/guidance/guidance-document-5-feb-13_ro.pdf

Nota: Implementarea unui DDS pentru lemnul și produsele din lemn recoltate în afara spațiului comunitar, trebuie să țină cont de legislația aplicabilă în țara de recoltare. Pentru procedura de evaluare a riscurilor trebuie considerate toate criteriile prevăzute în regulament.

Art. 6 alin. (1) lit. (b).

E. Dezvoltarea și implementarea sistemului ”due diligence”

Pe baza unei abordări sistemice, operatorii care introduc pentru prima dată pe piața internă lemn și produse din lemn ar trebui să ia măsurile necesare pentru a se asigura că lemnul recoltat în mod ilegal și produsele din lemn derivate din acesta nu sunt introduse pe piața internă. În acest scop, operatorii ar trebui să acționeze cu prudență („due diligence”) în cadrul unui sistem de măsuri și de proceduri, pentru a reduce la maximum riscul privind introducerea pe piața internă a lemnului recoltat în mod ilegal și a produselor din lemn derivate din acesta.

(Paragraf 16 Regulament (UE) 995/2010)

Sistemul de due diligence (DDS) reprezintă cadrul de proceduri și de măsuri care se exercită pe baza unor instrucțiuni și proceduri scrise, disponibile, aprobate de către întreprindere, care descriu procesul ”due diligence” în detaliu.

- **Stabilirea unei politici de aprovizionare cu lemn**

Politica trebuie să cuprindă o declarație de asumare de către conducerea întreprinderii a prevederilor din regulament respectiv implementarea unui DDS pentru combaterea comerțului cu lemn recoltat în mod ilegal și să includă precizări privind introducerea pe piață doar a lemnului la care, în prealabil, a fost verificată legalitatea recoltării.

- **Stabilirea unei proceduri scrise**

Procedurile de lucru descriu activitățile, responsabilitățile, înregistrările, compartimentele implicate și relațiile dintre acestea, în legătură cu modul de implementare a DDS din cadrul unei întreprinderi care îndeplinește condiția de operator. DDS se constituie ca un regulament intern de funcționare și trebuie să fie aprobat și asumat de conducerea întreprinderii.

- **Definirea responsabilităților și instruirea personalului**

Implementarea DDS trebuie coordonată de responsabili specializați care au înțeles modul de implementare a procedurilor de lucru.

De asemenea, este necesară instruirea personalului implicat în procedurile de lucru specifice în vederea înțelegerii rolului și responsabilităților care le revin. Programul de instruire al personalului trebuie să țină cont și de rezultatul evaluărilor periodice.

- **Stabilirea unui sistem de monitorizare a performanței**

Măsurile de diminuare a riscurilor, transpuse în proceduri de lucru, trebuie verificate permanent de către operator prin responsabilii desemnați. Ca rezultat al procesului de monitorizare (dacă va fi necesar) se vor adapta /actualiza atât măsurile considerate cât și procedurile de lucru, astfel încât să asigure reducerea la maxim a riscurilor privind introducerea pe piață de produse din lemn recoltat în mod ilegal.

Un „sistem due diligence” poate fi descris ca fiind o metodă pas cu pas, documentată și testată, care include controale și care este menită să producă în mod constant rezultatul dorit în cadrul unui proces comercial. Este important ca operatorul care utilizează propriul său sistem „due diligence” să evalueze sistemul la intervale regulate pentru a se asigura că personalul responsabil urmează procedurile care îi sunt atribuite și că se obțin rezultatele dorite. Bunele practici sugerează că această operațiune ar trebui efectuată anual (GEC).

F. Rolul și responsabilitatea autorității competente

Conform Regulamentului (UE) 995/2010 Autoritățile Competente prevăzute de HG 668/2011 efectuează controale pentru a verifica dacă operatorii respectă cerințele prevăzute de regulament.

Controalele se desfășoară în conformitate cu un plan revizuit periodic, urmând o abordare bazată pe riscuri. În plus, controalele pot fi efectuate atunci când autoritatea competentă se află în posesia unor informații relevante, inclusiv pe baza unor suspiciuni motivate ale unor părți terțe, privind respectarea de către operator a prezentului regulament.

Conform **Art. 3 din HG 668/ 2011** metodologia de exercitare a atribuțiilor de control se reglementează prin ordin al ministrului mediului și pădurilor. Rezultatele controalelor sunt menționate în registre de evidență a controalelor care trebuie puse la dispoziție conform Directivei 2003/4/CE.

Autoritățile competente efectuează **controale** pentru a asigura conformitatea cu Regulamentul (UE) nr. 995/2010, iar acestea pot să includă, după caz, următoarele categorii de activități:

- ✓ *examinarea sistemului „due diligence”, incluzând procedurile de evaluare și de atenuare a riscurilor;*
- ✓ *examinarea documentației și a registrelor care demonstrează funcționarea corespunzătoare a sistemului „due diligence” și a procedurilor;*
- ✓ *controale prin sondaj, inclusiv verificări pe teren.*

(Regulament (UE) 995 /2010).

Conform articolului nr 4 alin. (3) din HG 470/2014: *începând cu data de 1 ianuarie 2015 se interzice exploatarea masei lemnoase pe picior de către operatorii economici prevăzuți la alin. (1) care nu utilizează un sistem "due diligence",*

Autoritatea competentă va dezvolta un sistem de evidență a operatorilor economici care implementează un sistem due-diligence. În etapa de preselecție pentru licitație, ocoalele silvice vor putea consulta sistemul de evidență al agenților economici care au implementat un sistem due-diligence. Pana la constituirea acestui sistem de evidență, ocoalele silvice vor putea solicita operatorilor declarații pe proprie răspundere privind implementarea unui sistem due-diligence.

Se recomandă ca frecvența controalelor efectuate de autoritate privind modul de implementare a DDS de către operatori să țină cont și de următoarele aspecte:

Indicatori	Observații
Volumul de lemn recoltat și introdus pe piață	Controalele se vor desfășura cu prioritate pentru operatorii care introduc cele mai mari cantități de lemn pe piața internă.
Ponderele lemnului care provine din zone de risc ²⁷	Controlaele se vor desfășura cu prioritate la operatorii care plasează cele mai mari cantități de lemn provenit din zone de risc.
Existența unui sistem due diligence menținut și verificat de un organism de monitorizare.	Autoritatea competentă va efectua controale pentru acești operatori ori de câte ori sunt semnalate abateri (asta nu presupune limitarea altor controale efectuate conform legii). Autoritatea competentă va monitoriza organismul de monitorizare cel puțin o dată la 2 ani.

Controalele pot fi efectuate inclusiv atunci când autoritatea competentă se află în posesia unor informații relevante, inclusiv pe baza unor suspiciuni motivate ale unor părți terțe, privind respectarea de către operator a prezentului regulament

(Regulament (UE) 995/2010)

²⁷ Harta Zonelor de risc dezvoltată de AC. Abordarea bazată pe riscuri necesară pentru dezvoltarea planurilor de control poate fi preluată ca abordare minimală pentru evaluările de risc ce trebuie dezvoltate de către operatori. Astfel, zonele de risc pe care le consideră AC vor putea fi asumate și de operatori în evaluările proprii în cadrul DDS, ca o abordare minimală. Acolo unde însă există justificări temeinice, operatorii pot să adapteze zonelor de risc identificate inițial de autoritatea competentă.

Bibliografie

Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 octombrie 2010 de stabilire a obligațiilor care revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn;

Regulamentul de punere în aplicare (UE) NR. 607/2012 al Comisiei privind normele detaliate referitoare la sistemul *due diligence* și la frecvența și natura controalelor privind organizațiile de monitorizare prevăzute în Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a obligațiilor care revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn;

Regulamentul Delegat (UE) NR. 363/2012 al Comisiei privind normele de procedură pentru recunoașterea și retragerea recunoașterii organizațiilor de monitorizare, prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 995/2010 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a obligațiilor care revin operatorilor care introduc pe piață lemn și produse din lemn;

Guidance-document 5 februarie 2013 al Comisiei privind aspecte legate de cadrul juridic al regulamentului ue privind lemnul pentru care ar trebui elaborate orientări.

www.fsc.org

Listă acronime

AC	Autoritate Competentă
APV	Act de Punere în Valoare
DDS	„Due Diligence System”
EC	Comisia Europeană
FF	Fond forestier
EUTR	Regulamentului (UE) nr. 995/2010
GEC	Ghidul Comisiei Europene (Guideline developed by European Comision)
GNM	Garda Națională de Mediu
HG	Hotărâre de Guvern
ITRSV	Inspectoratul Teritorial de Regim Silvic și Vânătoare
IPJ	Inspectoratul Poliției Județene
OS	Ocol Silvic
OM	Organism de Monitorizare
UE	Uniunea Europeană

Anexa 1. Interpretarea „introducerii pe piață” de către “operatori”.

Lemn de proveniență internă

Cazul 1: Ocolul Silvic X din România comercializează lemn pe picior întreprinderii Y care exploatează lemnul și îl comercializează pe piața UE.

Concluzie: Întreprinderea Y este operator și are obligația implementării unui sistem “due diligence”

Cazul 2: Ocolul Silvic X din România comercializează lemn pe picior întreprinderii Y care exploatează lemnul prin intermediul întreprinderii Z.

Concluzie: Întreprinderea Y este operator și are obligația implementării unui sistem “due diligence”

Cazul 3: Proprietarul P din România solicită punerea în valoare a unui volum de 20 mc lemn pentru uz gospodăresc, pe care îl exploatează în regie proprie conform Codului Silvic.

Concluzie: Acest lemn nu face obiectul Regulamentului deoarece nu face obiectul unei activități comerciale.

Cazul 4: Proprietarul P din România solicită punerea în valoare a unui volum de 20 mc lemn pentru uz gospodăresc, pe care îl exploatează în regie proprie conform Codului Silvic. Ulterior vinde o parte din volum unei întreprinderi Z cu sediul în UE.

Concluzie: Pentru volumul vândut întreprinderii Z, proprietarul P este operator. Restul volumului nu face obiectul Regulamentului deoarece nu face obiectul unei activități comerciale.

Cazul 5: Întreprinderea Y din UE achiziționează lemn rotund a cărei origine a fost verificată printr-un sistem “due diligence” și prelucrează acest lemn în produse finite, pe care, ulterior, împreună cu resturile de prelucrare, le comercializează altor contractanți.

Concluzie: Chiar dacă prin prelucrarea lemnului a fost modificată natura produsului, întreprinderea Y, în acest caz, este doar comerciant și nu are obligația de implementare a DDS.

Cazul 6: Proprietarul de pădure P recoltează arbori de pe propriul teren și vinde lemnul clienților sau îl prelucrează în propria fabrică de cherestea:

Concluzie: proprietarul de pădure P devine operator în **momentul în care recoltează lemnul** pentru a-l distribui sau folosi prin intermediul propriei sale societăți.

Cazul 7: Proprietarul de pădure P vinde întreprinderii Z dreptul de a recolta arbori pe picior de pe proprietatea lui P, pentru a-i distribui sau folosi prin intermediul societății Z

Concluzie: întreprinderea Z devine operator în **momentul în care recoltează lemnul** pentru a-l distribui sau folosi prin intermediul propriei sale societăți.

Anexa 2. Harta zonele de risc la nivel național

Anexa 3. Prezentare schematică a implementării DDS

